

การสรุปองค์ความรู้

“แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต”

1. วัตถุประสงค์การจัดทำคู่มือ

จากการประชุมคณะกรรมการบริหารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการรวบรวม และคัดสรรความรู้ทั้งความรู้ที่ฝังลึกในตัวตน (Tacit Knowledge) และความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) มาพัฒนาอย่างเป็นระบบ ด้วยการให้บุคลากรที่มีประสบการณ์จริงได้มีโอกาสการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยังทำให้บุคลากรที่ต้องการความรู้สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ และเป็นการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมติในการประชุมคณะกรรมการบริหารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ระบุให้คณะกรรมการจัดการความรู้จัดให้มีการจัดการความรู้ให้เป็นรูปธรรมโดยแบ่งการจัดการความรู้ได้เป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้ คือ ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาการวิจัย จากนั้นคณะกรรมการจัดการความรู้จึงดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้และได้จัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไป

2. บุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับความรู้

จากการประชุมคณะกรรมการบริหารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้มีนโยบายให้มีการจัดการความรู้ในประเด็นด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนานักศึกษา ดังนั้นจึงกำหนดบุคคลเป้าหมายดังต่อไปนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกหลักสูตร ดังต่อไปนี้ คือ

- 1.1 หลักสูตรภาษาไทย
- 1.2 หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
- 1.3 หลักสูตรรัฐศาสตร์
- 1.4 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
- 1.5 หลักสูตรภาษาอังกฤษ
- 1.6 หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ
- 1.7. หลักสูตรภาษาจีน
- 1.8 หลักสูตรนิติศาสตร์
- 1.9 หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- 1.10 หลักสูตรศิลปศึกษา

3. Work Flow ของงาน

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นความรู้

สำหรับด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการพัฒนานักศึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นกลไกหนึ่งของกระบวนการพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยจะเจริญก้าวหน้า หรือจะสามารถผลิตบัณฑิตที่ดี และมีคุณภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรม สั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาในการดูแล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เล็งเห็นว่าระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญในการเตรียมความพร้อม และการปรับตัวทั้งด้านการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย และเรื่องส่วนตัวของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาเปรียบเสมือนเพื่อนคู่คิดในการแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา เป็นผู้ที่ทำให้นักศึกษาไว้วางใจ และยังเป็นนักจิตวิทยาที่จะเข้าไปดูแลนักศึกษาในเบื้องต้นกรณีเกิดปัญหาขึ้นกับนักศึกษา การพัฒนาให้ระบบนี้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานจึงนำการจัดการความรู้มาเป็นเครื่องมือพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

ดังนั้นคณะฯจึงจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพของคณะฯ ต่อไป

ขั้นที่ 2 การกำหนดบุคคลเป้าหมาย

การกำหนดบุคคลเป้าหมายดังต่อไปนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกหลักสูตร ดังต่อไปนี้ คือ

- 1.1 หลักสูตรภาษาไทย
- 1.2 หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
- 1.3 หลักสูตรรัฐศาสตร์
- 1.4. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
- 1.5 หลักสูตรภาษาอังกฤษ
- 1.6 หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ
- 1.7. หลักสูตรภาษาจีน
- 1.8 หลักสูตรนิติศาสตร์
- 1.9 หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- 1.10 หลักสูตรศิลปศึกษา

โดยได้ระบุให้อาจารย์ที่ปรึกษาจากหลักสูตรดังกล่าวเข้าร่วมการอบรมสัมมนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับนักศึกษาต่อไป

ขั้นที่ 3 กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญจากการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นกลไกหนึ่งของกระบวนการพัฒนานักศึกษา ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา การพัฒนาให้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงนำการจัดการความรู้มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โดยจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยเชิญวิทยากรจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร อาจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนวสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บรรยายในหัวข้อ “ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต” ในวันพุธที่ 8 มิถุนายน 2559 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้อง 321 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อถอดความรู้จากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษากับนักศึกษา
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) และพัฒนาเป็นคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาระบบการให้คำปรึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
3. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่บุคลากรของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในด้านการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

โดยผู้เข้าร่วมการอบรม คือ อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งหมด 18 คน แบ่งเป็นข้อมูลดังนี้

1. เพศของผู้เข้าร่วมอบรม ได้แก่					
1.1	เพศชาย	จำนวน	8	คน	คิดเป็นร้อยละ 44.44
1.2	เพศหญิง	จำนวน	10	คน	คิดเป็นร้อยละ 55.55
2. หลักสูตรของผู้เข้าร่วมอบรม ได้แก่					
2.1	ภาษาจีน	จำนวน	1	คน	คิดเป็นร้อยละ 5.55
2.2	ภาษาอังกฤษ	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.3	ภาษาอังกฤษธุรกิจ	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.4	ศิลปศึกษา	จำนวน	3	คน	คิดเป็นร้อยละ 16.66
2.5	ภาษาไทย	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.6	รัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.7	รัฐศาสตร์	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 11.11
2.8	บรรณารักษะฯ	จำนวน	1	คน	คิดเป็นร้อยละ 5.55
2.9	จิตวิทยาฯ	จำนวน	3	คน	คิดเป็นร้อยละ 16.66
3. อายุของผู้เข้าร่วมอบรม ได้แก่					
3.1	อายุน้อยกว่า 30 ปี	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 11.11
3.2	อายุ 31 - 40 ปี	จำนวน	3	คน	คิดเป็นร้อยละ 16.66
3.3	อายุมากกว่า 40 ปี	จำนวน	13	คน	คิดเป็นร้อยละ 72.22
4. อายุการทำงานของผู้เข้าร่วมอบรม ได้แก่					
4.1	น้อยกว่า 5 ปี	จำนวน	4	คน	คิดเป็นร้อยละ 22.22
4.2	6 - 10 ปี	จำนวน	1	คน	คิดเป็นร้อยละ 5.55
4.3	มากกว่า 11 ปี	จำนวน	13	คน	คิดเป็นร้อยละ 72.22
5. ประสบการณ์การเป็นที่ปรึกษาของผู้เข้าร่วมอบรม ได้แก่					
5.1	เคย	จำนวน	13	คน	คิดเป็นร้อยละ 72.22
5.2	ไม่เคย	จำนวน	5	คน	คิดเป็นร้อยละ 27.77

6. ประสพการณ์การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาของผู้เข้าร่วมอบรม ได้แก่

5.1 เคย	จำนวน	16	คน	คิดเป็นร้อยละ	88.88
5.2 ไม่เคย	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ	11.11

และผู้เข้าร่วมอบรมได้ประเมินความพึงพอใจในระดับมาก คือ ร้อยละ 4.43 และได้มีการแลกเปลี่ยนประสพการณ์ในประเด็นของกรณีปัญหาต่างๆ ที่นักศึกษาได้มาขอรับคำปรึกษาพร้อมแลกเปลี่ยนหาแนวทางแก้ไขและประเด็นการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งผู้เข้าร่วมการอบรมได้เสนอไว้ดังนี้

1. การสังเกตและสังเคราะห์ข้อมูลของนักศึกษาในการแยกกลุ่มนักศึกษาปกติและนักศึกษากลุ่มเสี่ยงเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขให้ความช่วยเหลือและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
2. การวางตัวของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาต่างๆ กับนักศึกษาให้มีความเหมาะสม
3. เป็นกรอบแนวทางในการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี
4. การวางแผนจัดทำระบบอาจารย์ที่ปรึกษาใหม่และการจัดทำคู่มือระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. การเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาโดยเฉพาะ

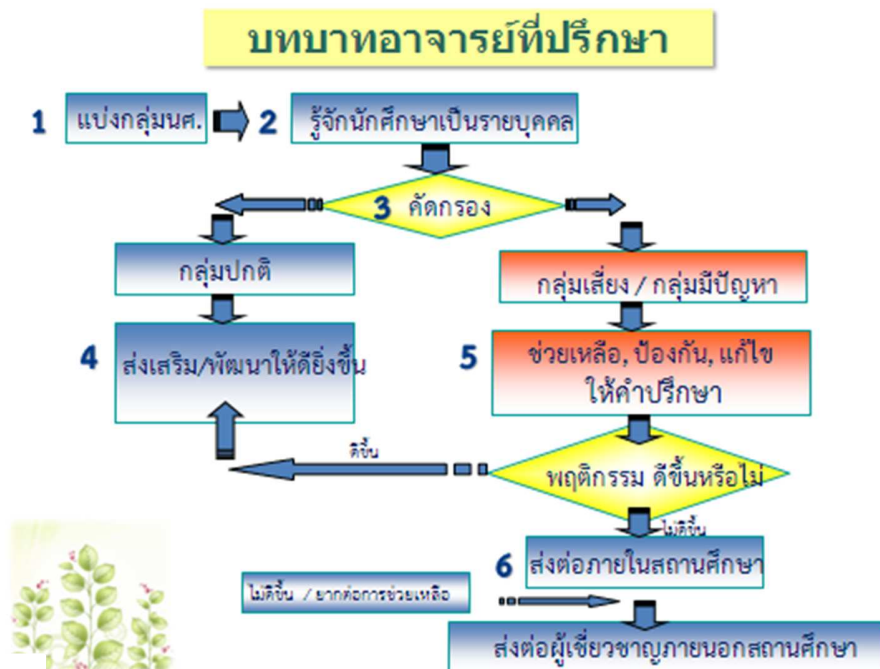
ขั้นที่ 4 การสรุปองค์ความรู้ในการจัดการความรู้

หลังจากการอบรมสัมมนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยเชิญวิทยากรจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร อาจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้าน (KM) เป็นอย่างดี และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่คณาจารย์สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บรรยายในหัวข้อ “ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต” ในวันพุธที่ 8 มิถุนายน 2559 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้อง 321 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เสร็จสิ้นลง คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงได้จัดการประชุมเพื่อสรุปองค์ความรู้ในการจัดการความรู้และทบทวนการปฏิบัติงานในวันอังคารที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยผลการสรุปองค์ความรู้ในการจัดการความรู้มีดังต่อไปนี้ คือ

1. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สนับสนุนให้แต่ละหลักสูตรมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบดูแลเพื่อทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโดยเฉพาะ
2. กำหนดขอบเขตและเกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน ดังต่อไปนี้ คือ
 1. ให้การดูแลและปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านการเรียนและชีวิตส่วนตัว

2. ติดตามพัฒนาการของนักศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ
3. ติดตามดูแลนักศึกษาในกรณีที่ถูกภาคทัณฑ์
4. ติดตามดูแลนักศึกษาในกรณีที่มีนิสัยเจ็บป่วยหรือมีปัญหาสุขภาพจิต
5. ส่งเสริมและกำกับให้นักศึกษาประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีของไทย

3. แนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติดังนี้
 1. ศึกษาคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
 2. จัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาที่ปรึกษาเป็นระเบียบสะสม และข้อมูลต่างๆ ของนักศึกษา
 3. เข้าร่วมประชุมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอื่นๆ หรือผู้บริหาร เพื่อเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาระบบการให้คำปรึกษา
 4. นัดหมายนักศึกษา โดยจัดทำเป็นตารางที่จะให้นักศึกษาพบเป็นรายกลุ่มหรือบุคคล รวมทั้งสถานที่ที่จะให้พบ
 5. ในการให้คำปรึกษาให้มีการบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ
 6. แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองในเรื่องการให้คำที่ปรึกษาแก่นักศึกษา
4. กำหนดบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังต่อไปนี้

5. จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 5 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

หลังจากที่คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้จัดการประชุมเพื่อสรุปองค์ความรู้ในการจัดการความรู้และทบทวนการปฏิบัติงานในวันอังคารที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยผลการสรุปองค์ความรู้ในการจัดการความรู้มีดังต่อไปนี้ คือ

1. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สนับสนุนให้แต่ละหลักสูตรมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบดูแลเพื่อทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโดยเฉพาะ
2. กำหนดขอบเขตและเกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน ดังต่อไปนี้ คือ
3. กำหนดแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. กำหนดบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

5. การนำไปใช้ประโยชน์

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลสรุปองค์ความรู้ในการจัดการความรู้ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้แก่ทางคณาจารย์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ตามช่องทาง คือ ทาง Website การจัดการความรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (<http://human.dusit.ac.th/>) โดยมีหลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การได้จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ได้ระบุในมคอ.7